

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 obejmującego aktualnie powierzchnię 7 492,6 ha, został opracowany na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, ze zm.).

Obszar Natura 2000 Sandr Brdy PLH220026 został zatwierdzony jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r., której aktualne brzmienie zawiera Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 7 listopada 2013 r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U. UE. L. z 2013 Nr 350 poz. 287). Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat, przy czym pierwszy projekt tworzy się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Sprawującymi nadzór nad obszarem Natura 2000 są: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku i w granicach Parku Narodowego Bory Tucholskie Dyrektor Parku Narodowego „Bory Tucholskie” dalej zwanego „PNBT”. Oba te podmioty, działając na mocy porozumienia zawartego 27 września 2012 r. sporządzają projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy.

Projekt PZO sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 ze zm.). Teren, na którym znajduje się obszar Natura 2000 Sandr Brdy stanowi własność Skarbu Państwa, jak i prywatną. Własność Skarbu Państwa jest w zarządzie PNBT, Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Przymuszewo, Rytel i Osusznicza, Agencji Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Gdańsku oraz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Pod względem administracyjnym obszar Natura 2000 Sandr Brdy położony jest w województwie pomorskim, powiecie chojnickim, w gminach Chojnice i Brusy oraz w powiecie bytowskim, w gminach Lipnica i Studzienice.

W granicach obszaru znajduje się sześć rezerwatów przyrody: „Nawionek”, „Piecki”, „Jezioro Laska”, „Moczadło”, „Dolina Kulawy” i „Bagno Stawek”. Jedynie rezerwat „Bagno Stawek” posiada plan ochrony rezerwatu przyrody, wydany zarządzeniem nr 24/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 24 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bagno Stawek” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2013 r., poz. 456). Plan ochrony rezerwatu uwzględnia zakres art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w związku z tym wyłączono powierzchnię tego rezerwatu z zakresu PZO.

Obszar Natura 2000 Sandr Brdy położony jest również na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego, który nie posiada planu ochrony oraz na terenie PNBT, który posiada plan ochrony parku - rozporządzenie Ministra Środowiska z 15 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Narodowego „Bory Tucholskie” (Dz.U. nr 230, poz. 1545). Plan ten jednak nie uwzględnia zakresu art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w związku z tym nie wyłączono powierzchni PNBT z zakresu PZO.

Rozpatrywany obszar zaprojektowano z uwagi na występowanie siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Rady 92/43 EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory:

- 2330 Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus, Agrostis*),
- 3110 Jeziora lobeliowe
- 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne naturalne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami ramienic
- 3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion*
- 3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne
- 4030 Suche wrzosowiska (*Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion*)
- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, żywe
- 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji
- 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*)
- 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*
- 7210 Torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis*)
- 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk
- 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)
- 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*)
- 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)
- 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*)
- 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne
- 91E0 Łęgi topolowe, olszowe, wierzbowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe
- 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti petraeae*)
- 91T0 Sosnowy bór chrobotkowi.

Obszar zaprojektowano także ze względu na występowanie gatunków roślin z załącznika II ww. Dyrektywy – 1393 Sierpowca błyszczącego *Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus*, 1831 Elismy wodnej *Luronium natans*, 1477 Sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, 1902 Obuwika pospolitego *Cypripedium calceolus*, 1903 Lipiennika Loesela *Liparis loeselii* oraz następujących gatunków zwierząt: 1096 Minoga stumieniowego *Lampetra planeri*, 3371 Bobra europejskiego *Castor fiber*, 1355 Wydry *Lutra lutra*, 1166 Traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*, 1188 Kumaka nizinnego *Bombina bombina*, 1032 Skójkę gruboskorupowej *Unio crassus*.

Na podstawie prac terenowych i analizy materiałów wskazano potrzebę dodania do listy przedmiotów ochrony dwóch gatunków zwierząt: 1352 Wilka *Canis lupus*, 1318 Nocka łydkowłosego *Myotis dasycneme* oraz ustalono, że siedliska: 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*, 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*), 91I0 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti petraeae*) jak również sasanka otwarta *Pulsatilla patens* nie występują na terenie obszaru. Dwa siedliska wpisane

do SDF z oceną ogólną D: 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) i 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) również proponuje się wykreślić z SDF.

Ww. siedliska i gatunki zostaną włączone na listę przedmiotów ochrony lub z niej wyłączone dopiero po zaakceptowaniu wniosku przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Komisję Europejską i aktualizacji SDF w tym zakresie. Niniejsze zarządzenie odnosi się wyłącznie do aktualnie obowiązujących w SDF przedmiotów ochrony.

Oceny stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 Sandr Brdy wykazały duże różnice w stanie zachowania siedlisk i gatunków na badanych stanowiskach.

Stan ochrony siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt położonych w granicach PNBT jest cytowany z dokumentacji jaką PNBT udostępnił wykonawcy projektu planu zadań ochronnych, a był określany przez pracowników Parku w ostatnich trzech latach.

Siedlisko 2330 ma genezę antropogeniczną — powstaje w miejscu zniszczonych borów sosnowych. W granicach obszaru znane są pojedyncze stanowiska siedliska, wyłącznie w PNBT. Wg mapy roślinności rzeczywistej Parku jest jeden płat siedliska, w oddz. 120 a, o powierzchni ok. 1,11 ha. Wg oceny wykonanej przez PNBT w 2011 roku jego stan ochrony jest niezadowolający (U1). Potencjalnym zagrożeniem jest sukcesja roślinności, ponadto sąsiedztwo szlaku pieszego stwarza możliwość wydeptywania powierzchni wydmy przez turystów schodzących ze szlaku pomimo istniejącego ogrodzenia.

Siedlisko jeziora lobeliowe (3110) obszaru to niewielkie i stosunkowo płytkie, bezprzepływowe zbiorniki. Stan ochrony jezior lobeliowych w obszarze jest niezadowolający (U1), większość z nich podlega naturalnemu procesowi zakwaszania (dystrofizacji), w przypadku niektórych zagrożeniem jest rekreacja i związane z nią wydeptywanie obrzeży oraz wędkowanie.

Siedlisko twarłowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic (3140) występują na obszarze Sandr Brdy w liczbie sześciu jezior. Dwa z nich położone są w granicach PNBT (Ostrowite, Jeleń), dwa znajdują się w północnej części ostoi (Gardliczno Duże, Zmarłe) oraz dwa w granicach rezerwatu przyrody "Dolina Kulawy" (Małe Głuche, Bukówki Małe). Stan ochrony siedliska w granicach obszaru jest niezadowolający (U1), przy czym w PNBT jest właściwy (FV), natomiast poza obszarem Parku niezadowolający. Jeziora położone poza PNBT i rezerwatem „Dolina Kulawy” są obciążone sezonową presją turystyczną, prowadzona jest w nich gospodarka rybacka.

Na podstawie zebranych danych literaturowych i materiałów niepublikowanych oraz weryfikacyjnych prac terenowych stwierdzono w obszarze 17 zbiorników należących do siedliska 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* z czego 14 w obszarze objętym PZO. Na terenie PNBT jest ich 7, poza jego granicami – 10, w tym 3 niewielkie, bezimienne zbiorniki w obrębie rezerwatu przyrody „Bagno Stawek”, wyłączonego z PZO. Jeziora eutroficzne obszaru to w większości położone w rynnach, zbiorniki o charakterze przepływowym. Stan ochrony jezior eutroficznych w granicach obszaru jest właściwy (FV), zarówno w granicach PNBT jak i poza obszarem Parku.

Siedlisko jeziora dystroficzne (3160) to niewielkie naturalne zbiorniki wodne mające na obrzeżach pło mszarne lub większe torfowiska. Ich wody są bogate w substancje humusowe migrujące ze złoża torfowego, a przez to mają kwaśny odczyn, są bardzo ubogie w sole mineralne i mają często brunatne zabarwienie. Roślinność wodna jest bardzo uboga, reprezentowana często wyłącznie przez podwodne mszaki oraz rośliny o liściach pływających (grążele, grzybienie). Uboga jest także ich fauna. Z zebranych danych literaturowych i materiałów niepublikowanych oraz przeprowadzonej weryfikacji terenowej wynika, iż w obszarze jest 11 zbiorników należących do siedliska. Na terenie PNBT jest ich 5, poza jego granicami - 6, z czego 2 są objęte ochroną rezerwatową (rezerwat przyrody „Piecki”). Pozostałe 4 położone są w rejonie miejscowości Męcikał. Stan ochrony siedliska jest w obszarze jest właściwy (FV). Większość zbiorników charakteryzuje się naturalnymi, nie zaburzonymi warunkami hydrologicznymi.

Siedlisko suche wrzosowiska (4030) to antropogeniczne, stosunkowo ubogie florystycznie zbiorowiska krzewinkowe z dominującym wrzosem. W pełni wykształcone siedlisko występuje w granicach PNBT. Jego płaty położone są na dawnym pasie przeciwpożarowym w północnej części Parku). Są to typowo wykształcone płaty zespołu *Pohlio-Callunetum*. Stan ochrony stanowisk położonych w granicach PNBT jest właściwy (FV). Zagrożeniem jest sukcesja roślinności drzewiastej, podejmowanie w PNBT działania ochronne polegają na usuwaniu z płatów sosny.

Siedlisko zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (6410) należą do najbardziej zróżnicowanych układów łąkowych powstałych i kształtowanych na skutek ekstensywnej gospodarki człowieka. Według definicji siedliska są to bogate w gatunki, wilgotne lub okresowo suche łąki z udziałem trzęślicy modrej *Molinia caerulea*, rozwijające się na glebach organogenicznych i mineralnych, od silnie zakwaszonych do zasadowych i o zmiennym poziomie wód gruntowych. W ostoi Sandr Brdy PLH220026 występuje podtyp 6410-2. Płat siedliska 6410-2 został stwierdzony na obszarze PNBT. Wyniki monitoringu jednego płatu siedliska wykonanego w 2012 roku wskazują na jego niezadowalający stan ochrony. Należy zweryfikować zapisy dla tego siedliska w SDF obszaru w zakresie względnej powierzchni i stanu zachowania. Obecnie podaje się 2% pokrycia, co oznacza znaczne przeszacowanie powierzchni tego siedliska. Podobnie ze stanem zachowania, który został oszacowany jako A. Proponuje się weryfikację zapisów SDF poprzez nadanie siedlisku ze względu na znikomą powierzchnię oceny reprezentatywności D i wyłączenie go w ten sposób z listy przedmiotów ochrony.

Siedlisko niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (6510) są to bogate florystycznie łąki powstałe w wyniku kośnego użytkowania siedlisk po wycięciu lasów liściastych (najczęściej grądów). Koszone są zwykle 2 razy do roku i umiarkowanie nawożone. Dominującymi gatunkami w runie są miękkolistne trawy darniowe, wśród których przeważa rajgras wyniosły *Arrhenaterum elatius*. Stanowią one najwyższą warstwę. Trawom towarzyszy liczna grupa gatunków dwuliściennych. Duży udział w runi mają rośliny motylkowe. Z zestawienia dostępnych danych oraz wyników monitoringu PNBT i GIOŚ wykonanego w 2011 i 2012 roku wynika, że w obszarze ostoi Sandr Brdy PLH220026 występują 23 płaty siedliska, w tym 5 płatów w PNBT i 16 płatów w granicach rezerwatu przyrody „Dolina Kulawy”, oraz 2 płaty poza nimi. Płaty siedliska w obszarze koncentrują się w dwóch zasadniczych rejonach: w pobliżu południowych brzegów jeziora Ostrowite tzw. „Łąki Józefowskie” (PNBT) oraz w rejonie Jeziora Małe Głuche i doliny rzeki Kulawy. Stan zachowania przedmiotowych płatów siedliska został oceniony jako niezadowalający (U1).

Zagrożeniem dla siedliska w ostoi jest głównie sukcesja roślinności wynikająca z zaniechania koszenia, przy czym stanowiska położone w PNBT (za wyjątkiem płatu w oddziale 109 d, o powierzchni 0,36 ha), są objęte Programem Rolnośrodowiskowym.

Siedlisko torfowiska wysokie (7110) jest siedliskiem skrajnie ubogim w substancje odżywcze. Zasilane jest przede wszystkim wodami opadowymi. Z reguły posiada charakterystyczną strukturę kępkowo-dolinkową. Jako siedlisko skrajnie oligotroficzne charakteryzuje się ubogim zestawem gatunków i warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce. Wg danych po weryfikacji terenowej w obszarze jest 9 torfowisk wysokich przy czym dwa obiekty ulokowane są w obszarze wyłączonym z PZO, w rezerwacie przyrody „Bagno Stawek”. Z siedmiu pozostałych dwa położone są w PNBT. Wszystkie torfowiska w obszarze są niewielkimi obiektami o stosunkowo ubogiej florze. Roślinność tworzą głównie płaty zespołu *Sphagnetum magellanicum* oraz zbiorowiska *Eriophorum vaginatum* i *Sphagnum fallax* wraz z mozaiką zbiorowisk przejściowo-torfowiskowych. Stan ochrony siedliska w obszarze jest właściwy, zarówno w granicach PNBT jak i poza nim. Zagrożeniami dla siedliska są lokalnie funkcjonujące rowy odwadniające, wynikające z ich funkcjonowania przesuszenie. Ponadto miejscami obserwowana jest ekspansja brzozy i sosny. Zagrożeniem jest także wycinka lasów w bezpośrednim sąsiedztwie torfowisk. Ogólnie jednak należy podkreślić, iż antropopresja wywierana na siedlisko w obszarze jest niewielka.

Siedlisko torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120) są to zbiorowiska wtórne, powstałe na osuszonych torfowiskach wysokich. Generalną ich cechą jest zachowanie chociaż częściowej łączności florystycznej z dawnymi mszarami z klasy *Oxycocco-Sphagnetea*. W obszarze wg wcześniejszych danych (inventaryzacja LP 2007) były 2 stanowiska siedliska, położone poza PNBT, na zachód od Męcikału, w rejonie jeziora Żabinek. Na podstawie weryfikacji terenowej stwierdzono jednak, iż żaden z tych płatów nie reprezentuje siedliska - są to młode postaci boru bagiennego, nie noszące śladów eksploatacji czy odwadniania. Nie stwierdzono występowania innych płatów siedliska w obszarze. W związku z tym należy wykreślić siedlisko z SDF.

Siedlisko torfowiska przejściowe (7140) charakteryzuje się pośrednim typem zasilania, tj. korzysta zarówno z wód opadowych, jak i powierzchniowych i/lub podziemnych. Roślinność tworzą torfotwórcze zbiorowiska roślinne z klasy *Scheuchzeria-Caricetea nigrae* z warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce. Torfowiska przejściowe w obszarze reprezentowane są przez 30 niewielkich płatów, występujących na obrzeżach jezior dystroficznych i lobeliowych, jako fragmenty bardziej złożonych kompleksów torfowiskowych, rzadziej w odrębnych wytopiskach. Ogólna ocena stanu ochrony siedliska w obszarze jest niezadowolająca (U1), zagrożeniami (dot. niektórych płatów) są zmiany warunków hydrologicznych, w tym melioracje oraz naturalna sukcesja roślinności (zarastanie przez drzewa i krzewy), ogólnie jednak należy podkreślić iż antropopresja wywierana na siedlisko w obszarze jest niewielka.

Siedlisko 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* stanowią fitocenozy na wilgotnym nagim torfie lub piasku, zajmujące odsłonięte powierzchnie na torfowiskach wysokich, a także erodowane w naturalny sposób przez sączącą się lub zamarzającą wodę miejsca na torfowiskach wysokich i wilgotnych wrzosowiskach oraz strefę zmian poziomu wód oligotroficznych zbiorników z brzegiem piaszczystym z cienką warstwą podłoża organicznego na powierzchni. Siedlisko, poza

zapisami w SDF, nie było dotychczas podawane w literaturze dla obszaru. Występowanie niewielkich płatów siedliska jest prawdopodobne na obrzeżach astatycznych jezior lobeliowych, niemniej w trakcie prac weryfikacyjnych prowadzonych w 2013 roku stwierdzono w obszarze tylko jeden niewielki płat roślinności nawiązujący swoją specyfiką do siedliska, położony nad jeziorem Wielkie Gacno. Obecnie w SDF reprezentatywność siedliska oceniono jako doskonałą (A), jego powierzchnię względną jako C, stan zachowania jako doskonały (A), natomiast znaczenie obszaru w ochronie siedliska uznano jako znaczące (ocena ogólna C). Ze względu na niestwierdzenie w obszarze płatów odpowiadających w pełni definicji siedliska, sugeruje się jego wykreślenie z SDF.

Siedlisko torfowiska nakredowe (7210) - wykształca się na brzegach jezior w strefie litoralu, gytio-wiskach oraz torfowiskach niskich. Wszystkie płaty siedliska stwierdzone w obszarze przynależą do zespołu szuwaru kłociowego *Cladietum marisci*. W granicach PNBT płat *Cladietum marisci* zakwalifikowany do siedliska położony jest w litoralu jeziora Wielkie Krzywce. Poza Parkiem płaty zespołu znajdują się nad jeziorami Gardliczno Duże i Nawionek oraz w dolinie Kulawy. Płaty szuwaru kłociowego są niewielkie - ich powierzchnia waha się w granicach od kilku do kilkuset m². W przeważającej większości są one prawie całkowicie jednogatunkowe (*Cladium mariscus*), jedynie na stanowisku nad jez. Wielkie Krzywce kłoc występuje w towarzystwie trzciny pospolitej. Stan siedliska w obszarze jest niezadowolający (U1). Głównym zagrożeniem dla płatów poza PNBT jest użytkowanie wędkarskie i turystyczne jezior (dojścia do wody wydeptywane przez płaty siedliska) oraz potencjalnie naturalna sukcesja.

Siedlisko górskie i nizinne torfowiska zasadowe (7230) to słabo kwaśne, neutralne i zasadowe młaki, torfowiska źródliskowe i przepływowe typu niskiego, zasilane przez wody podziemne, zasobne lub bardzo zasobne w zasady, porośnięte przez różnorodne, geograficznie zróżnicowane, torfotwórcze zbiorowiska mszysto-niskoturzy-cowe (mechowiska), w części z wybitnym udziałem gatunków kalcyfilnych. W obszarze płaty siedliska znajdują się w Dolinie Kulawy oraz w rezerwacie „Bagno Stawek”. Związane są z torfowiskami pojeziornymi, występują w większości w złądowiących zatokach jezior. Płaty siedliska mają charakter dobrze i bardzo dobrze wykształconych mechowisk, z pełnym zestawem gatunków charakterystycznych dla części niżowej Polski. Stan ochrony siedliska w obszarze wg wyników monitoringu GIOŚ jest właściwy (FV). Potencjalnym zagrożeniem jest sukcesja w kierunku zbiorowisk przejściowo i wysokotorfowiskowych co wiąże się z przyrostem złoża torfu i izolacją od wód gruntowych. Dla płatów siedliska w Dolinie Kulawy istotne znaczenie ma ograniczenie odpływu wody z działek nr 143/1 i 196/1 obr. Prądzonka. Dla utrzymania właściwego stopnia uwodnienia zaproponowano działanie dotyczące odtworzenia/remontu urządzenia znajdującego się pod drogą gruntową przecinającą odpływ z jeziora, znajdującego się w wydzieleniu leśnym nr 143c.

Siedlisko kwaśna buczyna (9110) na terenie PNBT nie występuje, poza jego granicami zidentyfikowano 2 możliwe płaty siedliska, w rejonie Wawrzonowa. Wizytacja płatów ujawniła, że są to silnie zniekształcone zbiorowiska zastępcze, jedynie fizjonomicznie nawiązujące do kwaśnej buczyny niżowej. W jednym przypadku stwierdzono brak charakterystycznej kombinacji gatunków *Luzulo pilosae-Fagetum* w runie oraz istnienie interesującego okrajka, z szeregiem taksonów nieczęstych w regionie Gdańskim (w tym termofilnych), nawiązującego florystycznie do siedlisk żyźniejszych, drugi płat należy do grądu subatlantyckiego z zastępczym drzewostanem bukowym. Obie fitocenozy są

całkowicie niereprezentatywne dla siedliska i nie mogą być do niego włączone, w związku z tym uzasadnione jest wykreślenie siedliska 9110 z SDF.

Siedlisko 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*) jest w obszarze słabo rozpowszechnione — znane są 3 stanowiska, w tym 2 w granicach PNBT i 1 poza nim. Położone są na zboczach i podnóżach zboczy w rejonie ujścia Strugi Siedmiu Jezior, wzdłuż brzegu Jeziora Charzykowskiego oraz w rejonie rzeki Kulawy. W związku ze zniekształceniem wszystkich płatów oraz znikomymi w skali kraju zasobami siedliska w obszarze uzasadniona jest zmiana oceny reprezentatywności z A na D.

W przypadku siedliska grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (9170) ze względów geobotanicznych (położenie geograficzne obszaru, typy siedlisk, aspekty florystyczne — brak np. obu gatunków diagnostycznych z rodzaju Przytulnia *Galium*) należy wykluczyć występowanie tego siedliska w obszarze i skreślić je z listy przedmiotów ochrony.

Siedlisko kwaśne dąbrowy (9190) występuje na niżu głównie w zachodniej Polsce, w strefie wpływów klimatu atlantyckiego. W drzewostanie występują głównie: dąb szypułkowy/bezszypułkowy, topola osika i brzoza omszona, czasem z domieszką buka, jarzębu i brzozy brodawkowatej. Stałym elementem podszytu jest kruszyna pospolita *Frangula alnus*. Poza granicami PNBT kwaśne dąbrowy nie były dotychczas podawane, nie stwierdzono ich również w trakcie obecnych badań terenowych. W związku z powyższymi proponuje się zmianę oceny stopnia reprezentatywności siedliska na D i wyłączenie go z listy przedmiotów ochrony obszaru.

Siedlisko 91D0 Bory i lasy bagienne obejmuje bory i lasy na glebach torfowych, z wysokim poziomem wód gruntowych, najczęściej związane z kompleksami torfowisk wysokich i przejściowych. Siedlisko może zajmować duże powierzchnie w zatorzonych zagłębieniach terenu lub też tworzyć różnej szerokości pasy na obrzeżach kompleksów torfowiskowych. Typowymi zbiorowiskami roślinnymi są sosnowe bory bagienne (*Vaccinio uliginosi-Pinetum*) i brzeziny bagienne (*Betuletum pubescentis*). W obszarze na podstawie zebranych danych i ich weryfikacji terenowej zidentyfikowano 59 niewielkich płatów siedliska (w tym 6 w obszarze wyłączonym z PZO). Łącznie zajmują one powierzchnię 60,84 ha. W większości są to bory bagienne, mniejszą powierzchnię zajmują brzeziny bagienne. Siedlisko występuje głównie w zagłębieniach wytopiskowych, w kompleksach z torfowiskami przejściowymi i wysokimi oraz na obrzeżach jezior lobeliowych i dystroficznych. Płaty w granicach PNBT są w większości dobrze lub średnio zachowane, a stan ich ochrony jest właściwy. Płaty poza granicami PNBT to przede wszystkim bory bagienne. Część z nich jest dobrze zachowana i reprezentuje młode postaci tego zbiorowiska, z niskim i luźnym drzewostanem sosnowym i runie z warstwą mszystą zdominowaną przez torfowce i wełniankę pochwowatą, ze stosunkowo niewielkim udziałem *Ledum palustre*. Stan siedliska w obszarze jest niezadowolający (U1).

Płaty siedliska 91E0 Łęgi topolowe, olszowe, wierzbowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe w obszarze zlokalizowane są w dolinach rzek (Kulawa, Zbrzyca) oraz na brzegach jezior (Laska, Żabionek, Gardliczno Małe). Ponadto dwa niewielkie płaty znajdują się w PNBT. Stan ochrony lasów łęgowych w Dolinie Kulawy oceniono na U1, natomiast w PNBT – na FV. Ogólna ocena siedliska w obszarze została określona na U1. Głównymi zagrożeniami dla

siedliska w obszarze są melioracje odwadniające, konserwacja cieków, gospodarka leśna oraz lokalnie ekspansja gatunków obcych – zwłaszcza świerka.

Siedlisko 9110 Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*) to umiarkowanie lub silnie termofilne, bardzo bogate florystycznie lasy dębowe, stanowiące w Polsce kresowe postaci subkontynentalnych lub śródziemnomorskich lasów dębowych. Ze względu na specyficzne wymagania siedliskowe, w Polsce często istnieją jako zbiorowiska ekstrazonalne. Wymagania siedliskowe, zwłaszcza termiczne oraz brak szeregu istotnych gatunków wykluczają występowanie w obszarze płatów siedliska 9110, w związku z czym należy je skreślić z listy przedmiotów ochrony w obszarze.

W obszarze bory chrobotkowe stanowią istotny element przestrzeni przyrodniczej. Łącznie jest 87 płatów siedliska, o łącznej powierzchni nieco ponad 400 ha. Na terenie PNBT bory chrobotkowe położone są głównie w jego północnej i centralnej części. Poza PNBT siedlisko 91T0 stanowi roślinność rzeczywistą o wiele częściej, niż to wynika z przesłanek źródłowych (inventaryzacja LP 2007). Są to głównie chrobotkowe postaci młodociane (I i II kl. wieku drzewostanu) i stadia degeneracyjne (najpospolitszy typ w III kl. wieku drzewostanu) boru świeżego o bardzo zmiennej fragmentacji i właściwej dla boru chrobotkowego kombinacji gatunków. Przyjęto, że ze względu na lokalną, charakterystyczną fragmentację, która utrudnia kartowalność siedliska, za 91T0 można uznać w warunkach obszaru wydzielenie, w którym dobrze wyróżnialne płaty ze zwartym runem chrobotkowym zajmują nie mniej niż 60% powierzchni. Płaty takie występują głównie w części północnej i wschodniej obszaru w postaci czterech dość zwartych kompleksów: na zachód od jezior Gardliczno Małe i Gardliczno Duże, na zachód od jeziora Płęšno oraz w rejonie na zachód od Męcikału. Stan siedliska w obszarze oceniono jako niezadowolający (U1).

Ogólna ocena stanu zachowania elismy wodnej w obszarze na 5 monitorowanych stanowiskach (w tym 3 ramach PMŚ GIOŚ, 2 wykonanych w ramach PZO) jest niezadowolająca (U1). Spośród 5 stanowisk, 2 stanowiska uzyskały oceny właściwe (Jezioro Głuche i Moczadło), 2 - oceny niezadowolające (Jezioro Małe Gacno i Nierybno), jedno - ocenę złą (Jezioro Długie). Stan siedliska wynika z niezadowolających wartości części wskaźników parametrów populacji i siedliska. Na ocenę U1 składały się niezadowolająca struktura wiekowa, niewielka liczba pędów i ich zagęszczenie oraz fragmentacja siedliska. Warte uwagi są stanowiska, których stan oceniono jako właściwy, gdzie każdy z parametrów został uznany jako FV - populacje są liczne, struktura wiekowa właściwa i fragmentacja siedliska nieznaczna. Perspektywy ochrony gatunku w obszarze można uznać za właściwe, mimo iż dla części stanowisk są one niezadowolające/złe.

Stan ochrony populacji obuwika pospolitego jest zły (U2). Wynika to z niskiej oceny (U2) szeregu wskaźników parametru struktura i funkcje oraz niezadowolającej oceny samej populacji. Perspektywy ochrony także uznano za niezadowolające.

Stan ochrony lipiennika Loesela w obszarze oceniony został jako zły (U2). Ocena ta wynika głównie z parametrów dotyczących populacji (niska liczebność - U2). Stan siedliska oceniono na U1, głównie ze względu na ekspansję drzew i krzewów. Perspektywy ochrony określone zostały jako niezadowolające - obserwowane jest stopniowe odrywanie się powierzchni torfowiska od wpływu wód gruntowych i przechodzenie na ombrogeniczny typ zasilania, co pociąga za sobą oligotrofizację i zakwaszenie siedliska i w dalszej perspektywie czasowej może spowodować przemianę mechowisk w mszary.

Ocena stanu ochrony sierpowca błyszczącego w obszarze wykonana została w ramach monitoringu GIOŚ (2010) na dwóch stanowiskach (Bagno Stawek – obszar wyłączony z PZO - oraz Zapceńskie Mechowiska); w roku 2011 w trakcie wykonywania projektu PO rezerwatu przyrody "Dolina Kulawy" została powtórzona ocena na Zapceńskich Mechowiskach. W 2010 r. stan obydwu populacji sierpowca oceniono na FV, natomiast w 2011 r. stan gatunku na stanowisku Zapceńskie Mechowiska uznany został za niezadawalający (U1). Na obydwu stanowiskach najniżej (na U2) oceniona została liczba osobników generatywnych. Abiotyczne warunki siedliskowe na obydwu stanowiskach są dobre (wysokie uwodnienie podłoża), natomiast siedliska są pofragmentowane (U1), obserwowana jest także sukcesja drzew i krzewów (parametr "gatunki ekspansywne" oceniono na U1). Ogólnie ocena stanu ochrony gatunku w obszarze jest niezadawalająca (U1).

Natomiast notowania sasanki otwartej w obszarze i jego sąsiedztwie są historyczne i pochodzą z XIX w. Nie zostały potwierdzone w wieku XX, ani XXI. Uzasadnione jest zatem wykreślenie jej z SDF.

Skójka gruboskorupowa została stwierdzona na 2 stanowiskach: między jeziorami Główka a Płęšno na terenie PNBT oraz na rzece Kulawie między jeziorami Dużym Głuchym a Małym Głuchym. W ramach prac nad PZO roku 2013 wykonano inwentaryzację gatunku na 5 stanowiskach na rzece Kulawie. Nie stwierdzono żywych osobników, w dwóch miejscach znaleziono muszle martwych osobników. Prawdopodobnie więc w rzece Kulawie występuje niewielka populacja gatunku. Stanowisko na Strudze Siedmiu Jezior wymaga weryfikacji. Proponuje się utrzymanie podanych w SDF oceny znaczenia obszaru dla populacji oraz izolacji, natomiast obniżenie oceny stanu zachowania z B na C. Ocenę ogólną pozostawiono na poziomie C. Ogólnie, ocena stanu ochrony gatunku w obszarze jest zła (U2).

Traszka grzebieniasta została stwierdzona na 5 stanowiskach: 3 w PNBT oraz na stawach rybnych w okolicach Ieśniczówki Bukówki i w jeziorze Sosnówek (Ieśnictwo Turowiec). W trakcie badań terenowych w 2013 r. nie potwierdzono występowania gatunku w północnej części ostoi. Oceniono stan ochrony gatunku w obszarze na U1. Z zagrożeń najważniejszymi są: obecność ryb drapieżnych w zbiornikach, w których występuje traszka, niewłaściwa gospodarka rybacka, zarybianie gatunkami obcymi, znaczny udział ryb drapieżnych w ichtiofaunie zbiornika, kłusownictwo wędkarskie oraz zanieczyszczenia.

Kumak nizinny został stwierdzony na 8 stanowiskach w obszarze Natura 2000 Sandr Brdy. Zagrożeń istniejących brak. Potencjalnymi zagrożeniami mogłyby być osuszenie stawów rybnych przy Ieśniczówce Bukówki, niewłaściwa gospodarka rybacka, zarybianie gatunkami obcymi, znaczny udział ryb drapieżnych w ichtiofaunie zbiornika, kłusownictwo wędkarskie. Oceniono stan ochrony gatunku w obszarze na U1.

Minoga strumieniowego stwierdzono na 2 stanowiskach: w Zbrzycy i Kulawie. Liczne występowanie minoga strumieniowego odnotowano w górnym biegu Zbrzycy w pobliżu granicy obszaru. Warunki do rozrodu dla gatunku w Kulawie są bardzo dobre. Nie odnotowano larw minoga strumieniowego podczas odłowów kontrolnych prowadzonych na dziewięciu stanowiskach zlokalizowanych pomiędzy wypływem z jeziora Głuche Małe a ujściem do jeziora Szczonek. Prawdopodobnie w rzece odbywają tarło minogi strumieniowe, które przeobrażenie odbywają w innych rzekach (Zbrzycy, Brdzie). W samej

Kulawie liczebność larw może być niewielka. We wrześniu i październiku 2013 roku pracownicy Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie, Zakład Ryb Wędrownych w Gdańsku, prowadzili badania ichtiofaunistyczne w całym dorzeczu Brdy, w trakcie badań potwierdzono występowanie gatunku w Kulawie. Zagrożeniem dla tego gatunku jest zabudowa hydrotechniczna – brak ciągłości siedliska. Oceniono stan ochrony gatunku w obszarze na U2 - zły.

Bóbr i wydra to ssaki, które w części przedmiotowego obszaru Natura 2000 występują licznie (PNBT). Dla tych gatunków nie zidentyfikowano istniejących zagrożeń. Oceniono stan ochrony obu gatunków na właściwy (FV); zaplanowano dla nich działania ochronne dotyczące uzupełnienia wiedzy – określenie liczebności wzmiankowanych gatunków poza terenem PNBT.

W analizie dokumentów planistycznych znalazły się wskazania do zmian ustaleń studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Studzienice, Chojnice, Brusy i Lipnica. Wskazania do zmian w tych dokumentach dotyczą istniejącej i potencjalnej zabudowy zarówno tej trwale jak i nietrwale połączonej z gruntem.

Zaplanowany monitoring ukierunkowany na określenie efektów podjętych działań ochronnych, zaplanowano dla siedliska 91T0 Śródlądowy bór chrobotkowy.

Do obserwacji monitoringowej stanu ochrony wskazano siedliska z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej - 3110 Jeziora lobeliowe, 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne naturalne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami ramienic, 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*, 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne, 4030 Suche wrzosowiska, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatoris*, 2330 Wydmy śródlądowe z murawami szczotlichowymi, 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. Monitoring będzie dotyczył kontroli stanu zachowania siedliska po wprowadzeniu zadań ochronnych i wykrywania nowych zagrożeń. Zaplanowano także monitoring stanu ochrony gatunków roślin: obuwik pospolity, lipiennik Loesela i sierpowiec błyszczący.

Zaplanowano działania związane z uzupełnieniem stanu wiedzy o przedmiotach ochrony dla siedlisk 3110, 3140, 3150, dotyczące określenia struktury ilościowej i stanu gatunkowego ichtiofauny żyjącej w tych siedliskach; dla śródlądowego boru chrobotkowego rozpoznanie zasobów siedliska wraz z jego rozmieszczeniem i zróżnicowaniem stanu jego zachowania oraz zasobami populacji chrobotków, natomiast dla gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze Sandr Brdy, czyli elismy, traszki, kumaka, skójki, minoga, bobra i wydry – weryfikacja występowania i zasobów populacji w obszarze.

Nie wskazano potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy w pełni zabezpiecza przedmioty ochrony obszaru.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obszarze, w pracach nad tworzeniem projektu PZO. W tym celu zorganizowano trzy spotkania dyskusyjne, których tematem były zapisy w projekcie PZO. Informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia PZO zamieszczono na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku,

stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, tablicach ogłoszeń urzędów gmin, w obrębie których położony jest obszar Natura 2000 i Starostw: Chojnickiego, Bytowskiego oraz w prasie „Dziennik Bałtycki” z dnia 10.12.2012 r.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania się z projektem PZO oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, w prasie („Gazeta Wyborcza” z dnia 11.02.2014 r.) oraz przesłane z prośbą o wywieszenie na tablicach ogłoszeń do urzędów gmin, w obrębie których położony jest obszar Natura 2000, Starostwa Chojnickiego i Bytowskiego. Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych wyznaczono okres 21 dni. W tym czasie wpłynęły następujące uwagi i wnioski do przedmiotu powyższego postępowania:

1. Pismo Dyrektora Parku Narodowego „Bory Tucholskie” z dn. 04.03.2014 r. nr PDN-49-7/12 – stanowisko dotyczące zapisów związanych z gospodarką leśną – cyt. „w projekcie zarządzenia nie wymieniono żadnych zapisów dotyczących gospodarki leśnej, które zostały wypracowane z Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych w Toruniu w czasie spotkań Zespołu Lokalnej Współpracy i są zawarte w dokumentacji PZO.” Uwagę uwzględniono w treści zarządzenia. Uzupełniono zapisy.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „W projekcie zarządzenia brak większości działań ochronnych wskazanych dla jezior lobeliowych w dokumentacji PZO (w tym brak zapisu dotyczącego wyłączenia jeziora Łyska z rybackiego, wędkarskiego i turystycznego użytkowania); podobne rozbieżności pomiędzy zapisami w dokumentacji PZO a projektem zarządzenia są również w przypadku innych siedlisk – wnioskujemy o dokładną analizę i uzupełnienie treści zarządzenia tak, by była zgodna z zapisami dokumentacji.” W treści zarządzenia zapisy uzupełniono.

Odpowiadając na uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 16 (oraz cały dokument) – dla uniknięcia niejasności, należy wyraźnie rozróżnić jeziora: Płęšno w granicach PNBT oraz Płęšno poza granicami PNBT; jeżeli zdecydujemy się na stosowanie nazwy Płęšno do jeziora w PNBT a Płęšno2 dla tego poza Parkiem, należy te nazwy stosować konsekwentnie w całej dokumentacji a dodatkowo zamieścić gdzieś stosowną adnotację wyjaśniającą wątpliwości, o które chodzi, pojawiają się m.in. na stronach 16 i 38 projektu zarządzenia”. Organ tu. wyjaśnia, że uwaga została uwzględniona i stosowne zapisy w treści zarządzenia wprowadzono.

W odpowiedzi na uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 16 – dla siedliska 3150 eutroficzne zbiorniki wodne wykazano zagrożenie istniejące „w pobliżu jezior Głuchego Dużego i Płęšno znajduje się rozproszona zabudowa letniskowa. Znaczna część zabudowy bez zalegalizowania prawnego”; w związku z tym wnosimy o dopisanie w działaniach ochronnych dla tego siedliska działania polegającego na kontroli legalności istniejącej zabudowy oraz usunięciu zabudowy nielegalnej; tym bardziej, że działanie takie znajduje się w dokumentacji PZO, nie zostało natomiast zapisane w projekcie zarządzenia.” Organ tu. wyjaśnia, że uwaga została uwzględniona w treści zarządzenia.

Odpowiadając na uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 37, 38, 40 – dla zapewnienia większej przejrzystości zapisu proponujemy fragment „[...] lub szczelne zbiorniki bezodpływowe w pasie 100 m wokół jeziora” zastąpić: „lub szczelne zbiorniki bezodpływowe w pasie 100 m od brzegu jeziora.” Organ tut. wyjaśnia, że uwaga została uwzględniona w treści zarządzenia, zapis poprawiono.

Odnosząc się do uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „dla siedliska 3150 eutroficzne zbiorniki wodne, w tabeli „wskazania do zmian w istniejących studiach...” proponujemy rozważyć dodanie zapisu o likwidacji nielegalnej zabudowy oraz określeniu pojemności turystycznej istniejących obiektów”. Organ tut. uwagi nie uwzględnił, ponieważ likwidacja nielegalnej zabudowy leży w kompetencji Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, natomiast określenia pojemności turystycznej istniejących obiektów gmina może dokonać na etapie ekofizjografii i prognozy do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 21 – w opisie zagrożenia potencjalnego K02.02 nagromadzenie materii organicznej dla siedliska 91T0 śródlądowy bór chrobotkowy zamienić zapis „dotyczy wszystkich gatunków z sekcji *Cladina*” na: „dotyczy wszystkich gatunków chrobotków *Cladonia* z sekcji *Cladina* oraz naziemnych gatunków płucic *Cetraria* sl.” (uwaga prof. L. Lipnickiego).

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str.38 powinno być: „Regulacja zasad rybackiego gospodarowania wodami [..]”, tołpygą białą”, „Płęsno” (omyłki literowe).

Nie uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „w załączniku nr 5 (tabela działań ochronnych), w kolumnie „szacunkowy koszt” nie podano jednostki (tys. zł)”. W zarządzeniu nie podaje się kosztów związanych z zaplanowanymi działaniami ochronnymi.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 23 – potencjalnego zagrożenia dla traszki grzebieniastej drapieźnictwo K.03.04 proponujemy nie ograniczać do Stawu Bukówki; zagrożenie to dotyczy wszystkich innych zbiorników wodnych, w których gatunek występuje, w szczególności jezior lobeliowych. Podobnie w przypadku tego samego zagrożenia zdiagnozowanego jako „istniejące” – proponujemy nie ograniczać tylko do zbiornika Kacze Oko, gdyż drapieźnictwo stwierdzane było w większości badanych stanowisk w Parku.” Z projektu zarządzenia usunięto nazwy jezior.

Nie uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „str.29 - w tabeli działań ochronnych nie zapisano działania dla jezior: Ostrowite, Jeleń, Zielone, Skrzynka, Płęsno „Utrzymanie zasad udostępnienia jezior dla amatorskiego połowu ryb”, a dla jezior: Bełczak, Główka, Mielnica działania „utrzymanie wyłączenia jezior z udostępniania dla amatorskiego połowu ryb” (zapisy te znajdują się w dokumentacji PZO).” Wzmiankowane zapisy znajdują się treści zarządzenia.

Odpowiadając na uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „str. 18 – opis zagrożenia dla siedliska 4030 suche wrzosowiska proszę uzupełnić o brakujące wydzielenia; powinny się tu znaleźć wszystkie wydzielenia, dla których planowany jest zabieg z zakresu ochrony czynnej (str. 29 projektu zarządzenia), a więc: 26a, 25f, 12d, 11b, 39a, 38d, 50f, 51a.” Organ tut. uwzględnił powyższą uwagę, zapisy uzupełnił.

Odnosząc się do uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „w dokumentacji PZO działanie ochronne polegające na kontroli legalności zabudowy dotyczy tylko jeziora Duże Głuche, podczas gdy

zagrożenie związane z nielegalną zabudową zostało stwierdzone także dla jeziora Płesno; wnosimy o objęcie w/w działaniem ochronnym obu jezior.” Organ tutaj, informuje, że uwagę uwzględnił i wprowadził stosowny zapis do treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „zarówno w dokumentacji PZO jak i projekcie w działaniu ochronnym dla wydry – utrzymanie obecnego sposobu użytkowania gruntów należy usunąć działkę nr 838, a wpisać następujące działki: 831/1 o pow. 22,41 ha, 851/1 o pow. 6,13 ha; 851/2 o pow. 10,95 ha; gmina Chojnice, obręb ewidencyjny Swornegacie; szacowany koszt wykupu łącznie 1 500 tys. zł.” Zapis ten jest obecny w dokumentacji i zarządzeniu.

Uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „w dokumentacji PZO w działaniach ochronnych dla borów chrobotkowych, przy działaniu 7-8-9 (dostosowanie gospodarki leśnej) dodać „poza PNBT.” Zapis ten jest obecny w dokumentacji i zarządzeniu.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „dla siedliska 6510 niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie podane jest wydzielenie 138f, należy zmienić na: „fragment wydzielenia 138f” oraz dodać: „fragment wydzielenia 150m” (dotyczy dokumentacji PZO jak i projektu zarządzenia).” Wzmiankowane zapisy znajdują się treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „dla siedliska 2330 wydmy śródlądowe w opisie zagrożenia K04 międzygatunkowe interakcje wśród roślin, oprócz sosny proszę uwzględnić także wrzos; gdyż w ciągu 10 lat obowiązywania PZO ekspansja wrzосу może się zwiększyć, zagrażając trwałości siedliska; wnioskujemy też o rozszerzenie działania ochronnego dla siedliska 2330 o usuwanie skupień wrzосу; proponowany zapis działania: „Usuwanie nalotów drzew i krzewów oraz ograniczenie ekspansji wrzосу na pow. 1,11 ha.” (uwaga prof. L. Lipnickiego; dotyczy dokumentacji PZO i projektu zarządzenia). Dodano do tabeli zagrożeń wrzos i w tabeli działania ochronne wpisano proponowany zapis.

Nie uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT, cyt. „dla siedlisk 7110 torfowiska wysokie oraz 7140 torfowiska przejściowe na terenie PNBT, wnioskujemy o dopisanie zagrożenia potencjalnego „I01 obce gatunki inwazyjne”; w ciągu 10 lat obowiązywania PZO możliwa jest ekspansja gatunków inwazyjnych, w szczególności niecierpka drobnokwiatowego; szczególnie zagrożone są siedliska sąsiadujące z drogami publicznymi przebiegającymi przez Park.” Pojawienie się gatunków inwazyjnych na torfowiskach tego typu wydaje się mało prawdopodobne, stąd organ tutaj, zdecydował się nie uwzględnić tego zagrożenia jako potencjalnego.

Uwzględniono uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „w przypadku opisu zagrożeń lub działań ochronnych dla siedliska 91T0 śródlądowy bór chrobotkowy, często pojawia się określenie „chrobotki”, „runo chrobotkowe”; wnioskujemy o zastąpienie tych zapisów określeniem „krzaczkowate porosty naziemne” gdyż w ten sposób odnosimy się także do naziemnych gatunków płucnic (uwaga prof. L. Lipnickiego).” Stosowny zapis znalazł się w projekcie zarządzenia.

Uwaga Dyrektora PNBT, cyt. „Dla gatunku 1032 skójką gruboskorupowa, w opisie zagrożenia potencjalnego „M02.03 zmniejszenie populacji lub wyginięcie gatunku” stwierdzono, że „liczebność populacji jest bardzo niska”; skoro w czasie prac znaleziono tylko martwe osobniki, naszym zdaniem zwrot ten należałoby zastąpić określeniem: „liczebność populacji nieznana”, tym bardziej, że nie były prowadzone badania na terenie

Parku; proponujemy również zmienić zapis w tabeli celów działań ochronnych "utrzymanie populacji gatunku w stanie niepogorszonym", skoro ocenę ogólną ustalono na U2; jako cel działań ochronnych proponujemy zapis "rozpoznanie populacji w obszarze.", została częściowo uwzględniona. Zmieniono zapis dotyczący „rozpoznania populacji w obszarze” na „Poprawa stanu siedliska w zakresie określonym przez wskaźnika optymalnego siedliska z U1 do poziomu FV” i wpisano w zagrożeniach „liczebność populacji nieznana”.

Uwzględniono częściowo uwagę Dyrektora PNBT, cyt. „dla gatunku wilk 1352 w zagrożeniach istniejących wnioskujemy o dopisanie zagrożenia „E01.03 zabudowa rozproszona”; w samym obszarze Sandr Brdy presja urbanizacyjna jest najważniejszym czynnikiem stwarzającym bariery migracyjne, w szczególności w wyznaczonym przez PNBT korytarzu północnym (odcinek po obu stronach Brdy pomiędzy jeziorami Witocznó, Płesno, Małoląckie).” Do projektu zarządzenia nie możemy wpisać działań dla wilka, ponieważ obecnie nie jest on przedmiotem ochrony obszaru. Natomiast te zapisy zostały wprowadzone do szablonu dokumentacji planu.

Uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT cyt. „dla gatunków 1355 wydra europejska oraz 1337 bóbr europejski wnioskujemy o dopisanie przynajmniej do zagrożeń potencjalnych zagrożenia „G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji uprawiane w plenerze” (dotyczy sportów wodnych).” Stosowny zapis został wprowadzony do treści zarządzenia.

Nie uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT cyt. „w przypadku gatunków 1902 obuwik pospolity, 1393 sierpowiec błyszczący proponujemy rozważyć dodanie zapisów o uzupełnieniu stanu wiedzy o przedmiocie ochrony.” Siedliska obu gatunków są znane od dawna. Zlokalizowane są w rezerwacie przyrody. W trakcie prowadzonych w 2013 roku prac nad PZO, w obszarze Natura 2000 Sandr Brdy nie znaleziono nowych siedlisk spełniających wymagania siedliskowe wzmiankowanych gatunków.

Uwzględniono częściowo uwagę Dyrektora PNBT cyt. „ w przypadku gatunku 1318 nocek łydkowłosy proponujemy dodać jako zagrożenie potencjalne „E06.02 odbudowa, remont budynków”; niewłaściwie przeprowadzony remont strychu, na którym znajduje się kolonia rozrodzająca nietoperzy (niewłaściwy termin, zastosowanie niewłaściwych materiałów, likwidacja wlotów, itp.) może doprowadzić do jej całkowitego zniszczenia.” Do projektu zarządzenia nie możemy wpisać działań dla nocka, ponieważ obecnie nie jest on przedmiotem ochrony obszaru. Natomiast te zapisy zostały wprowadzone do szablonu dokumentacji planu.

Nie uwzględniono uwagi Dyrektora PNBT cyt. „dla gatunków, dla których planowane jest uzupełnienie stanu wiedzy, proponujemy zapisać jako zagrożenie istniejące „niewystarczający/niedostateczny stan wiedzy na temat gatunku/siedliska.” W instrukcji wypełniania SDF z 2012 r., w załączniku dotyczącym kodów zagrożeń nie ma kodu dla tego zagrożenia.

2. Pismo Nadleśnictwa Przymuszewo nr ZG-732-6/2014 z dnia 19.02.2014 r. – w sprawie uwag i wniosków do Planu Zadań Ochronnych dla PLH220026 Sandr Brdy

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 3140 - zadanie ochronne Nr 7 w rubryce dotyczącej zakresu prac - wnioskuje się o zrezygnowanie z zapisu o zaprzestaniu udostępnienia dla ruchu kołowego drogi leśnej z Asmusa przebiegającej w

pobliżu południowego brzegu jeziora Gardliczno Duże. Fragment tej drogi to jedyny dojazd do miejscowości Płesno i Kamionka umożliwiający dowóz materiałów budowlanych do sprzedanych tam działek jak również przejazd ciężkiego sprzętu rolniczego , itp.” Dokonano stosownej korekty.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 6510 - zadanie ochronne Nr 4 - z rubryki "Miejsce realizacji" wnioskuje się wykreślić wydzielenia: 12-12-2-11-180 k -00, 12-12-2-11-179 i-00, 12-12-2-11-179 h -00, gdyż nie występują tam łąki. Zadanie ochronne Nr 5 - z rubryki "Miejsce realizacji" wnioskuje się wykreślić wydzielenia : 12-12-2-11-210 b -00 (las), 12-12-211-210-d -00 (las),12-12-2-11-180-i -00 (rola wydzierżawiona), 12-12-2-11-180-1-00 (rola wydzierżawiona). Wprowadzono korektę zapisów.

Uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 7110 wnioskuje się wykreślić zadanie Nr 4 (utworzenie rezerwatu) zgodnie z uzasadnieniem podanym we wcześniejszej korespondencji w tej sprawie (pismo ZG-732-69/13 z 15.11.2013 r.)” Organ tut. mimo niewątpliwych walorów tego terenu, na etapie PZO nie będzie przesądzał kwestii tworzenia tego rezerwatu.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 7140 w zadaniu Nr 1 z rubryki "Miejsce realizacji" wnosi się o wykreślenie wydzieleni, w których nie występuje w/w siedlisko tj. 12-12-1-08-121-d-00 , 12-12-1-01-96-f -00, 12-12-1-01-97-d-00, 12-12-1-01-97 h-00.” Dokonano stosownej korekty.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 91E0 przy zadaniu ochronnym Nr 1 w rubryce "Miejsce realizacji" wpisano część błędnych adresów leśnych i tak:

zamiast 12-12-2-08-51- a-00 winno być 12-12-1-08-51 - a-00
zamiast 12-12-2-08-51- h -00 winno być 12-12-1-08-51- h -00
zamiast 12-12-2-08-52- d -00 winno być 12-12-1-08-52- d -00
zamiast 12 -12- 2-08-51- r- 00 winno być 12-12-1-08-51-r -00
zamiast 12 -12- 2-08-121- m- 00 winno być 12-12-1-08-121- m-00
zamiast 12-12-2-08-51- w- 00 winno być 12-12-1-08-51- w -00
zamiast 12 -12-2-08-51- t- 00 winno być 12-12-1-08-51- t -00
zamiast 12 -12- 2-08-121- 1- 00 winno być 12-12-1-08-121- 1-00
zamiast 12 -12- 2-08-122- d- 00 winno być 12-12-1-08-122- d-00
zamiast 12 -12- 2-08-122- k - 00 winno być 12-12-1-08-122- k -00
zamiast 12 -12- 2-08-122- j- 00 winno być 12-12-1-08-122- j -00
zamiast 12-12-2-08-122- g- 00 winno być 12-12-1-08-122- g -00
zamiast 12 -12- 2-08-122- i- 00 winno być 12-12-1-08-122- i -00
zamiast 12 -12- 2-08-122- 1- 00 winno być 12-12-1-08-122- 1-00

Ponadto wnioskuje się wykreślić błędnie wpisane (niekiedy 2-krotnie) wydzielenia:

12-12-2-11-236- k -00 , 12-12-2-11- 236- a -00,

12-12-2-11-276- b -00 (2- krotnie)

12-12-2-11- 276- g -00

12-12-2-11- 283- i -00 (2-krotnie)

12-12- 2 - 08 - 51 -p -00

Przy zadaniu ochronnym Nr 3 w rubryce "Miejsce realizacji" wnioskuje się wykreślić wydzielenie 12- 12- 2 -11-236 - k -00.” Dokonano stosownych poprawek.

Uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla siedliska 91T0 Przy zadaniu Nr 3 wnioskuję się wykreślić wydzielenia : 12-12-1-08- 145- c -00, 12-12-1-08-145- e -00 (nie ma takiego wydzielenia). Jako podmiot odpowiedzialny wymieniono tylko Nadleśnictwo Przymuszewo , podczas gdy większość wydzieleni dotyczy Nadleśnictwa Rytel. Przy zadaniu Nr 8 wymieniono wydzielenie 12-12 -1-06-227-b-00 , w którym występuje drzewostan w IV klasie wieku , natomiast opis" Miejsca realizacji" mówi "...zweryfikowane płyty siedliska z drzewostanami w VI klasie wieku ...". Być może chodzi o wydzielenie 12-12-1-06- 227 -a-00? Przy zadaniu Nr 9 wymieniono adresy leśne Nadleśnictwa Rytel natomiast jako podmiot odpowiedzialny wykazano również Nadleśnictwo Przymuszewo. W związku z powyższym wnioskuję się o wykreślenie przy tym zadaniu Nadleśnictwa Przymuszewo i pozostawienie tylko Nadleśnictwa Rytel.” Dokonano stosownych poprawek.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Dla przedmiotu ochrony 1831 Elisma wodna przy zadaniu Nr 5 wymieniono jako przedmiot odpowiedzialny Nadleśnictwo Rytel i Nadleśnictwo Przymuszewo. Jeziora: Długie i Moczadło znajdują się na terenie Nadleśnictwa Rytel. W związku z tym wnioskuję się o pozostawienie w tym punkcie tylko Nadleśnictwa Rytel.” Zapis poprawiono.

Nie uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Wskazania do dokumentów planistycznych - tabela 17-wnioskuję się poprawić bądź wykreślić błędnie wpisane adresy leśne dla siedlisk 91EO oraz 91TO jak w tabeli 15.” Zgodnie z § 3 pkt 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z 17 lutego 2010 roku w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, w ramach planu zadań ochronnych można wskazać zmiany tylko do obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, których realizacja naruszy lub stworzy ryzyko naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

Nie uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Przymuszewo, cyt. „Projekt weryfikacji SDF obszaru i jego granic -Tabela 19 - Proponowana zmiana granic obszaru nie uzyskała akceptacji w trakcie prac ZLW. Wnioskuję się więc zrezygnować z umieszczania w PZO projektu powiększenia obszaru o 2104,89 ha i wprowadzić zapis podobny do umieszczonego w PKT 9 w brzmieniu "...Nie stwierdzono potrzeby powiększenia obszaru." Powiększenie obszaru Natura 2000 Sandr Brdy nie może odbyć się na gruncie niniejszego zarządzenia. Może być analizowane w terminie późniejszym.

3. Pismo Nadleśnictwa Rytel nr ZG-5-732-4/2014 z dnia 27.02.2014 w sprawie uwag w odniesieniu do PZO dla Sandru Brdy.

Nie uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Rytel, cyt. „Zwracamy uwagę, że zmiany granic obszaru w północnej części, nie były konsultowane w ramach prac ZLW w Charzykowach. Propozycja poszerzenia obszaru o jeziora Księżę, Parszczenica, Długie nie została uzasadniona potrzebami likwidacji zagrożeń przedmiotów ochrony, wobec powyższego nie widzimy podstaw do poszerzenia obszaru. Wnioskujemy także o nie włączanie do obszaru oddziałów 1,6,7,8,13 leśnictwa Turowiec. W naszej opinii wystarczające jest poszerzenie obszaru o rzekę Brdę wraz z najbliższą otuliną.” Powiększenie obszaru Natura 2000 Sandr Brdy nie może odbyć się na gruncie niniejszego zarządzenia. Może być analizowane w terminie późniejszym.

4. Pismo Nadleśnictwa Rytel nr ZG-5-732-4/2014 z dnia 14.02.2014 w sprawie uwag w odniesieniu do PZO dla Sandru Brdy.

Nie uwzględniono uwagi Nadleśnictwa Rytel, cyt. „Odnosnie zadania nr 4 dla siedliska 3160 stoimy na stanowisku, że nowotworzony rezerwat powinien być ograniczony jedynie do siedlisk nieleśnych. Zaplanowane zadania ochronne dla poszczególnych siedlisk, polegające na utworzeniu stref buforowych z ograniczeniami w gospodarce leśnej wystarczająco zabezpieczają przedmiot ochrony.” Organ tut. mimo niewątpliwych walorów tego terenu, na etapie PZO nie będzie przesądzał kwestii tworzenia rezerwatu.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Rytel, cyt. „w zadaniu nr 3 dla siedliska 91T0 oddzielnie należy wskazać wydzielenia w poszczególnych nadleśnictwach. W tabeli, jako podmiot odpowiedzialny za wszystkie wydzielenia, wskazane jest Nadleśnictwo Przymuszewo. Błąd może wynikać z uszkodzenia tabeli.” Dokonano korekty.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Rytel, cyt. „W zadaniu nr 9 dla siedliska 91T0 wskazano adresy leśne Nadleśnictwa Rytel, natomiast jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie zadania wskazano także Nadleśnictwo Przymuszewo. Należy wykreślić Nadleśnictwo Przymuszewo. Odwrotna sytuacja zaistniała w odniesieniu do zadania nr 8 dotyczącego zrywki drewna w wydzieleniu o adresie 12-12-1-06-227-b-00. W niniejszym zadaniu należy wykreślić Nadleśnictwo Rytel. Zapis poprawiono.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Rytel, cyt. „W zadaniu nr 5 dotyczącego Elismy wodnej należy wykreślić Nadleśnictwo Przymuszewo. Jeziora Długie i Moczadło znajdują się w granicach Nadleśnictwa Rytel.” Zapis poprawiono.

5. Pismo Nadleśnictwa Osusznica nr Z-73N-03/14 z dn. 24.02.2014 r. dotyczące uwag do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy.

Uwzględniono uwagę Nadleśnictwa Osusznica, cyt. „Ustalenie działań ochronnych tj. w kolumnie "Podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań ochronnych" w przypadku działań ochronnych podejmowanych na terenie rezerwatu Dolina Kulawy sugerujemy zamiast Nadleśnictwo Osusznica wpisać Instytucja nadzorująca obszar w porozumieniu z nadleśnictwem. Zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ochronie przyrody "Koszty związane z wdrożeniem i funkcjonowaniem sieci obszarów Natura 2000 w zakresie nieobjętym finansowaniem przez Wspólnotę są finansowane z budżetu państwa, a także budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz NFOŚiGW i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej". Jednocześnie ust. 5 art. 54 ustawy z dnia 28 września 1991 r., o lasach stanowi, że Lasy Państwowe otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone przez administrację rządową, a w szczególności na: 5) opracowanie planów ochrony rezerwatów przyrody znajdujących się w zarządzie Lasów Państwowych, ich realizację, ochronę gatunkową roślin i zwierząt oraz sprawowanie nadzoru nad obszarami wchodzącymi w skład sieci Natura 2000". Przykładowo - ochrona obuwika pospolitego polegająca na działaniach czynnych tzn. przeredzenie drzewostanu, Do usunięcia ok. 30 m³ drewna z pow. 0,71 ha, jednorazowo w okresie obowiązywania planu nie zawiera się we wskazówkach gospodarczych Planu urządzenia lasu. Podobna sytuacja występuje w przypadku ochrony 6510 - Niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie. Nadleśnictwo Osusznica nie posiada środków finansowych na proponowaną ochronę czynną tj. usuwanie nalotów drzew na pow. 6,23 ha; łącznie w pierwszych 5 latach ok. 100 m drewna, w następnych latach ok. 10 m. Biomase usuwać poza granice rezerwatu. W przypadku stwierdzenia odrośli i braku użytkowania kośnego zabieg usunięcia powtórzyć

trzykrotnie w kolejnych latach. W związku z tym proponujemy w kolumnie "Podmiot odpowiedzialny za wykonanie działań ochronnych" wpisać - Instytucja nadzorująca obszar w porozumieniu z nadleśnictwem. Stosowny zapis znalazł się w zarządzeniu.

6. Pismo Burmistrza Brus nr GP.6121.1.2014 z dn. 06.03.2014 r. dotyczące uwag do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy.

Uwzględniono uwagi Burmistrza Brus, cyt. „Dla siedliska 7110 wnioskuje się wykreślenie zadania nr 4 tj. utworzenie rezerwatu przyrody - torfowisko przy jeziorze Zmarłe. Torfowisko to jest objęte ochroną jako użytek ekologiczny. W obecnym stanie ta forma ochrony sprawdza się bardzo dobrze. Utworzenie rezerwatu spowoduje negatywne skutki, gdyż nastąpi wzrost zainteresowania tym terenem a tym samym wzrost penetracji wokół Jeziora Zmarłe, dla którego w działaniach Nr 9, 10 i 11 (przedmiot ochrony 3140) niniejszego planu zapisano „Ograniczenie presji rekreacyjnej na jeziora ...”. „Sprawa ewentualnego utworzenia rezerwatu nie była rozpatrywana na żadnym ze spotkań, które odbyły się w sprawie PZO Sandr Brdy. Organ tut. mimo niewątpliwych walorów tego terenu, na etapie PZO nie będzie przesądzał kwestii tworzenia rezerwatu.

Nie uwzględniono uwagi Burmistrza Brus, cyt. „Proponowana zmiana granic obszaru nie uzyskała akceptacji w trakcie prac ZLW. Wnioskuje się o całkowitą rezygnację umieszczenia w PZO projektu powiększenia obszaru o 2104,89 ha. Proponowane zmiany granicy SOO Sandr Brdy obejmują swym zasięgiem obszar gminy, który obecnie jest już częściowo zainwestowany.” Powiększenie obszaru Natura 2000 Sandr Brdy nie mieści się w treści delegacji ustawowej do wydania niniejszego zarządzenia. Może być analizowane odrębnie w terminie późniejszym.

Uwzględniono uwagę Burmistrza Brus, cyt. „Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego"Zaproponowano wprowadzenie m.in. następujących zapisów do obowiązującego "Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brusy":

"1/ regulację zasad rybackiego gospodarowania oraz amatorskiego połowu ryb w jeziorze ramienicowym (siedlisko 3140) Zmarłe(.....)"

"2/ Regulację zasad rybackiego gospodarowania oraz amatorskiego połowu ryb w jeziorach eutroficznych obszaru (siedlisko 3150)"

Wnioskuje się o wykreślenie w całości ww. punktów. Niezrozumiałym wydaje się być cel wprowadzenia takich zapisów do "studium uwarunkowań", gdyż w omawianych tematach Gmina Brusy nie będzie jednostką realizującą i w praktyce nie będzie miała możliwości weryfikacji tych ustaleń. Sugeruje się, aby odpowiednie zapisy w tym zakresie zostały umieszczone w załączniku 5 "Działania ochronne" podobnie jak to określono w Dokumentacji Planu Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy PLH 220026 w województwie pomorskim - Moduł C Ustalenie działań ochronnych Tabela nr 15 w odniesieniu do siedlisk 3140 i 3150. Wprowadzono odpowiednie korekty zapisów.

7. Pismo Wójta Gminy Chojnice nr BM.670.34.2014 z dnia 18.03.2014 w sprawie uwag do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Brdy.

Uwzględniono uwagę Wójta Gminy Chojnice, cyt. „studium nie reguluje zasad rybackiego gospodarowania wodami oraz amatorskiego połowu ryb.” Zapis poprawiono.

Nie uwzględniono uwagi Wójta Gminy Chojnice, cyt. „dostosowanie gospodarki przestrzennej i ściekowej w zlewni jeziora Płesno - warunki wynikają z przepisów odrębnych, w związku z czym nie ma potrzeby umieszczania tych zapisów w studium.” Jednym z zapisów polityki przestrzennej gmin, są zapisy, które powinny mieć odzwierciedlenie w studium, a dotyczą ochrony wartości środowiska przyrodniczego i przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym oraz odprowadzania i neutralizacji ścieków sanitarnych.

Uwzględniono uwagę Wójta Gminy Chojnice, cyt. „przeznaczenie działki nr 838 obręb Swornegacie zgodnie ze studium to teren na powiększenie PNBT, nie ma więc potrzeby zmiany studium w tym zakresie.” Zapis usunięto.

Nie uwzględniono uwagi Wójta Gminy Chojnice, cyt. „nielokowanie obiektów budowlanych w pasie 100 m wzdłuż wszystkich zbiorników wodnych i rzek (jak rozumiem w obszarach Natura 2000) - wynika z przepisów odrębnych i częściowo zapisy znajdują się też w studium, a dodatkowo nie powinien on dotyczyć wszystkich zbiorników wodnych, ponieważ ogranicza możliwość realizacji inwestycji na terenach zainwestowanych z uwagi na istniejące w sąsiedztwie bagna lub stawy.” Zapis ten dotyczy Jeziora Płesno położonego poza granicami PNBT. Jednym z zapisów polityki przestrzennej gmin, są zapisy, które powinny mieć odzwierciedlenie w studium, a dotyczą ochrony wartości środowiska przyrodniczego i przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym.

8. Pismo Zaborskiego Towarzystwa Naukowego z dnia 03.03.2014 r. w sprawie tworzenia planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wielki Sandr Brdy PLB220001 i Sandr Brdy PLH220026.

Uwzględniono uwagę Zaborskiego Towarzystwa Naukowego, cyt. „Podobnie jak w przypadku obszaru Wielki Sandr Brdy, w projekcie zarządzenia nie zostały uwzględnione żadne zapisy dotyczące działań ochronnych związanych z gospodarką leśną które pojawiają się w dokumentacji PZO. Niezbędne jest uzupełnienie projektu rozporządzenia o te zapisy.” Stosowne zapisy wprowadzono.

9. Pismo osoby fizycznej dotyczące uwag do projektu planu zadań ochronnych obszarów Natura 2000

Uwagę osoby fizycznej uwzględniono, cyt. „w zapisie dotyczącym Jez. Gardliczno Duże, widnieje zapis: Maksymalna liczba osób, które jednego dnia mogą uprawiać amatorski połów ryb w jeziorze – 10 osób. Jest to możliwość utworzenia „martwego” przepisu, trudnego do egzekwowania: kiedy organ kontrolujący zastanie 11 osób wędkujących, od której wyegzekwuje sankcje? Jak ustali, która osoba jest jedenastą (przesłuchania, dochodzenie?). Każdy „martwy” zapis obniża rangę (powagę) dokumentu.” Wprowadzono poprawkę do treści zarządzenia.

10. Pismo Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Zarząd Zlewni Wisły Kujawskiej z siedzibą w Toruniu nr TZK/070-01/2014RW z dnia 26.02.2014 r. dotyczące: planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 – Sandr Brdy PLH220026.

Uwagę Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Zarząd Zlewni Kujawskiej w Toruniu, uwzględniono, cyt. „Regulacja zasad rybackiego gospodarowania- tab. 6 -l.p. 29, 167, 168, 169, 172, 173. "Wędkowanie bez zanęty. Niezarybianie jezior karpem, karasiem srebrzystym, amurem białym, tołpygą pstrą i tołpygą białą oraz innymi obcymi gatunkami ryb. Dozwolone zarybienia tylko gatunkami naturalnie występującymi w jeziorze, z wyjątkiem powyższego ograniczenia, z wykorzystaniem populacji z innych jezior z dorzecza Brdy.

Realizacja działania powinna objąć wprowadzenie zmian do umów dzierżawy oraz ich egzekwowanie". Podmiot odpowiedzialny za wykonanie - zamiast RZGW- użytkownik rybacki w porozumieniu z RDOŚ w Gdańsku. RZGW jest z mocy art. 13 ustawy z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 145) uprawnionym do rybactwa w obwodzie rybackim. Uprawnienie to, w drodze konkursu ofert, przekazuje oferentowi poprzez zawarcie umowy użytkowania, na podstawie sporządzonego operatu rybackiego. RZGW nie wykonuje operatów rybackich dla poszczególnych obwodów, są one wykonywane przez uprawnionego do rybactwa. Nowela rozporządzenia w sprawie operatu rybackiego - Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 maja 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie operatu rybackiego (Dz. U. Nr 44, poz. 414), uwzględniła RDOŚ jako jeden z organów będący w zespole opiniującym operaty. Ma on zatem możliwość wniesienia uwag w zakresie ochrony gatunków, podczas trybu opiniowania operatów w jednej z jednostek naukowych powołanych do tego przez ustawodawcę." Wykreślono RZGW z listy podmiotów odpowiedzialnych za to zadanie w treści zarządzenia.

11. Pismo Klubu Przyrodników nr 185/2014 z dnia 18.02.2014 roku, dotyczące uwag i wniosków związanych z konsultacjami społecznymi projektu planu zadań ochronnych Sandr Brdy PLH220026.

Uwagę Klubu Przyrodników cyt. „Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, akt prawa miejscowego, jakim jest rozporządzenie PZO, powinien ustanawiać normy prawne zrozumiałe na podstawie wiedzy ogólnej oraz innych aktów prawa. Nie mogą to być normy odnoszące się do informacji nie promulgowanych, w tym do dokumentacji PZO. Cele działań ochronnych w załączniku 4 nie spełniają tego wymogu , w szczególności:

a) Nie wiadomo co oznacza "ograniczenie zagrożeń"? Które z zagrożeń mają być ograniczone i o ile?

b) Nie wiadomo, jaki jest stan obecny gatunków i siedlisk, tj. jaki stan byłby uznany za "niepogorszony".

c) Nie wiadomo, jakie to są "wskaźniki związane z antropopresją".

Ten element aktu prawa miejscowego musi być przeredagowany tak, by samodzielnie definiował, w sposób możliwy do weryfikacji, co jest celem ochrony."- uwzględniono. Cele działań ochronnych dla poszczególnych przedmiotów ochrony zostały przeredagowane.

Uwzględniono uwagę Klubu Przyrodników, cyt. „Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej, akt prawa miejscowego, jakim jest rozporządzenie PZO, nie może odwoływać się do ustaleń przyszłych, jeszcze nieistniejących. Niedopuszczalny jest więc zapis dotyczący koszeń "Zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW ukierunkowanego na ochronę siedliska", ponieważ dotyczyłby on PROW na lata 2014 - 2020 i kolejnych PROW, a zapisy nawet na lata 2014-2020 są dopiero opracowywane. Nie ma gwarancji, że PROW 2014-2020 będzie zawierać właściwe zapisy chroniące siedlisko. W PZO należy wskazać, jakie warunki merytoryczne powinno spełnić koszenie, by było właściwym działaniem ochronnym dla siedliska, tj. wpisać odpowiednie wymogi merytoryczne do PZO." Wpisano w treści zarządzenia konkretne działania obligatoryjne i fakultatywne dla przedmiotowego siedliska, tak by były właściwymi działaniami ochronnymi dla siedliska.

Uwzględniono częściowo uwagi Klubu Przyrodników, cyt. „Projekt zarządzenia nie zawiera wielu zaproponowanych w dokumentacji (lub opisanych jako "uwzględnione" w tab. 11 dokumentacji), dotyczących zmodyfikowania form gospodarowania, które są kluczowe dla ochrony obszaru. Przykładowo, brak w nim:

- a) Wyłączenia jezior lobeliowych z użytkowania rybackiego;
- b) Wyłączenia jez. Łyska z użytkowania turystycznego, nielokowania pomostów, nieurządzania kąpielisk, miejsc przeznaczonych do kąpieli, miejsc do wypoczynku przy jez. Długie, Żabionek, Sosnówek;
- c) Nieudostępniania dla ruchu kołowego dróg przebiegających w odległości 500 m od jezior lobeliowych Długie, Żabionek, Sosnówek;
- d) utrzymywania wokół jezior lobeliowych, dystroficznych i ramienicowych, oraz wokół torfowisk, ekotonów wyłączonych z użytkowania rębnego;
- e) Utrzymania naturalnych warunków hydrologicznych jezior;
- f) Objęcia ochroną rezerwatową kompleksu torfowiskowego w rej. Męcikału;
- g) Wyłączenie łągów z użytkowania gospodarczego.

Nadmieniamy, że pozytywnie opiniujemy sposoby ochrony obszaru wypracowane w PZO i ujęte w jego dokumentacji; negatywnie opiniujemy jednak projekt zarządzenia, ponieważ kluczowe środki ochronne w większości nie zostały w nim w ogóle ujęte! Brak ten sprawia, że nieprzestrzeganie w/w zasad nie będzie za sobą pociągać żadnych konsekwencji, w szczególności nie będzie dawało podstaw do zastosowania art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Również ujęcie kluczowych środków ochronnych tylko jako wskazań do studiów i planów sprawi, że nie będą one miały żadnej mocy, dopóki nie zostaną wprowadzone do studiów lub planów, a zapewne nie zostaną, bo gminy nie mają takiego obowiązku. Niestosowanie się do tych zasad również nie będzie wywoływać konsekwencji z art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody. Tak skonstruowane zarządzenie zupełnie nie zapewni więc właściwej ochrony obszaru.” Większość z powyżej wymienionych zapisów ma swoje odzwierciedlenie w treści zarządzenia.

W odpowiedzi na uwagę Klubu Przyrodników, cyt. „Czy dla ochrony torfowisk wysokich na pewno wystarczy nie konserwowanie istniejących rowów? Z naszych doświadczeń wynika, że na torfowiskach typu wysokiego nawet bardzo stare i zarośnięte rowy wpływają istotnie negatywnie na bilans wodny.” Organ tut. informuje, że po konsultacji z ekspertami wykonującymi ocenę stanu ochrony tego siedliska przyrodniczego ustalił, że to działanie ochronne zaplanowane dla konkretnych płątów siedliska nie wpłynie istotnie negatywnie na bilans wodny.

Uwzględniono uwagę Klubu Przyrodników, cyt. „Modyfikacje sposobów prowadzenia gospodarki rybackiej powinny być ujęte w zarządzeniu jako działanie ochronne, a nie jako wskazanie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, gdyż nie mieszczą się one w zakresie studium.” Odpowiednie zapisy znalazły się w treści zarządzenia, w działaniach ochronnych. 6.Wskazanie do zmiany w istniejących studiach uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego, polegające na wskazaniu w nich strefy 100 m od brzegów wód jako strefy, w której nie powinna być lokalizowana zabudowa, nie będzie skuteczne, gdyż studium nie jest aktem prawa miejscowego i gminy nadal będą zezwalać na lokalizowanie takiej zabudowy w trybie decyzji o warunkach zabudowy. Sugerujemy, by zapisać także jako działanie ochronne, wykonywanie przez organy gmin, utrzymanie co najmniej 100 m stref od brzegów wód jako wolnej od zabudowy.” Stosowny zapis znalazł się w treści zarządzenia, w działaniach ochronnych.

Uwzględniono uwagę Klubu Przyrodników, cyt. „Modyfikacje sposobów prowadzenia gospodarki rybackiej powinny być ujęte w zarządzeniu jako działanie ochronne, a nie jako wskazanie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, gdyż

nie mieszczą się one w zakresie studium.” Stosowny zapis znalazł się w treści zarządzenia w zadaniach ochronnych i jednocześnie został usunięty ze wskazań do zmian dokumentów planistycznych.

Uwzględniono uwagi Klubu Przyrodników, cyt. „Dla ochrony skójki i minoga konieczne jest m.in. utrzymanie rzeki Kulawy w naturalnym stanie hydromorfologicznym - wymaga to jednak nie tylko nieuregulowania rzeki, ale także nie wykonywania działań utrzymaniowych polegających na odmulaniu dna rzeki, kształtowaniu jej brzegów, usuwaniu z nurtu rzeki rumoszu drzewnego. Minóg wymaga utrzymania naturalnej mozaiki siedlisk rzecznych: odcinków piaszczystych (miejsca tarła) i mulistych (miejsca rozwoju larw), jak również zachowania ciągłości ekologicznej między takimi miejscami.” Stosowne zapisy zostały wprowadzone do treści zarządzenia.

12. Uwagi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z dnia 10.03.2014 r.

Uwagę GDOŚ uwzględniono, cyt. “Zgodnie z opinią Biura Prawnego w Ministerstwie Środowiska dotyczącą opiniowania aktów prawa miejscowego: Numerowanie aktów prawa miejscowego, w tym zarządzeń, jest praktyką niemającą oparcia w obowiązujących przepisach prawnych: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie Zasad techniki prawodawczej (Dz. U. Nr 100, poz. 908) nie przewiduje bowiem numerowania żadnego rodzaju aktu prawnego. Ponieważ rozporządzenie to ma na celu wprowadzenie jednolitej konwencji redagowania wszystkich aktów normatywnych, numerowanie aktów prawa miejscowego konwencją tą łamie. Ponadto, praktyka numerowania aktów normatywnych nie może być uzasadniona funkcją identyfikacyjną, gdyż funkcja ta pełniona jest przez nadanie pozycji w dzienniku urzędowym, w którym akty normatywne zostały opublikowane. W świetle powyższego numerowanie aktów prawa miejscowego nie jest zabiegiem właściwym z punktu widzenia zasad poprawnej legislacji.” Usunięto „nr” z treści projektu zarządzenia.

Uwagę GDOŚ uwzględniono, cyt. “Proszę wpisać odpowiedni akt prawny.” W treści zarządzenia wpisano poprawny akt prawny.

Uwagę GDOŚ „Proszę wpisać jakich przedmiotów ochrony dotyczą poszczególne działania ochronne” uwzględniono. Dokonano weryfikacji zapisów w treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. “Brakuje w zestawieniu siedlisk 6410, 7120, 7150, 9110, 9160, 9170, 9190, 9110 oraz 1477 sasanka otwarta *Pulsatilla patens*, a dodano wilka i nocka łydkowłosego, które nie są przedmiotami ochrony obszaru.” Dokonano weryfikacji zapisów w treści projektu zarządzenia.

W odniesieniu do uwagi GDOŚ, cyt. “warto jeszcze raz sprawdzić - znaleziono błędy.” Organ tuż, przeanalizował pozostałe zapisy w treści zarządzenia pod kątem poprawności.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. “obce gatunki inwazyjne.” W treści projektu zarządzenia wprowadzono zapis poprawny.

Wstawiono dodatkowy zapis, cyt. "lasu" w treści projektu zarządzenia przy kodzie zagrożenia B02.02, zgodnie z sugestią GDOŚ.

Poprawiono kod zagrożenia w treści zarządzenia, cyt. "102", zgodnie z sugestią GDOŚ. Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. „to fragmentacja siedlisk czy raczej niszczenie siedlisk?”. Organ tut. ustalił, że zagrożenie - Fragmentacja siedliska przez istnienie bruzd po zabiegach przygotowujących do zalesienia (orka lub talerzowanie) prowadzi do zniszczenia siedliska. Zmieniono zapis treści zarządzenia.

Do zagrożenia F04.02.02 Zbieractwo (ręczne) grzybów, porostów, jagód, itp., w treści projektu zarządzenia, zgodnie z sugestią GDOŚ dopisano słowo „jest” możliwy zbiór grzybów.

Usunięto z treści projektu zarządzenia, zgodnie z sugestią GDOŚ, zdanie „Pomimo ochrony rezerwatowej znane są stosunkowo częste przypadki łamania zakazu kąpieli w jeziorze Moczadło”.

Poprawiono w treści projektu zarządzenia, zgodnie z sugestią GDOŚ, błędnie wpisany kod minoga strumieniowego z „1906,” na „1096”.

Usunięto z treści projektu zarządzenia, zgodnie z uwagą GDOŚ, wszelkie zapisy dotyczące wilka i nocka łydkowłosego, z racji tego, że te gatunki na chwilę obecną nie są przedmiotami ochrony.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. „Brakuje w zestawieniu siedlisk 6410, 7120, 7150, 9110, 9160, 9170, 9190, 9110 oraz 1477 sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, a dodano wilka i nocka łydkowłosego, które nie są przedmiotami ochrony obszaru.” Stosowne korekty zostały wprowadzone do treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. „ta kolumna powinna być porównana z dokumentacją PZO i poprawiona. Wiele celów koliduje z ocenami stanu siedlisk.” W treści zarządzenia dokonano korekty celów uwzględniając oceny stanu ochrony siedlisk.

Zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. „cele muszą być konkretne”, skonkretyzowano zapisy dotyczące celów ochrony w treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. „Utrzymanie siedliska w obszarze w stanie nie pogorszonym - czyli.....”. Stosowne korekty wprowadzono w treści zarządzenia.

Uwzględniono uwagę GDOŚ, cyt. „powinno być konkretnie o co chodzi”. W treści zarządzenia wprowadzono korekty.

Uwzględniono sugestię GDOŚ, cyt. „warto ujednoczyć nazwy w pzo jest haczykowiec błyszczący.” W treści zarządzenia wprowadzono stosowne poprawki.

Dokonano w treści zarządzenia stosownych zmian wynikających z uwag GDOŚ, cyt. “Z dokumentacji PZO nie wynika w jakim stanie jest populacja bobra” oraz “z dokumentacji PZO nie wynika w jakim stanie jest populacja wydry.”

Zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. “kumak tylko w jednym miejscu ma ocenę FV a w pozostałych nie wiadomo”, poprawiono treść zarządzenia.

W treści zarządzenia przy działaniach ochronnych, zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. "którego przedmiotu dotyczy działanie" przy wszystkich przedmiotach ochrony, dla których zaplanowano zadania ochronne wprowadzono brakujące informacje.

Zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. proszę usunąć koszty z zarządzenia", zapisy dotyczące kosztów usunięto.

Uwagi GDOŚ nie uwzględniono, cyt. "Dlaczego dla pozostałych przedmiotów ochrony nie planuje się monitorowania ich stanu ochrony." Monitoring został zaplanowany tylko dla tych przedmiotów ochrony, których obecny stan ochrony w trakcie obowiązywania PZO, może nie zostać utrzymany pomimo zaplanowanych dla tych przedmiotów działań ochronnych.

Zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. „jeżeli już jest ta kolumna to powinno się ją wypełnić albo jeśli nie ma co wpisać to usunąć”. Kolumnę usunięto.

Zgodnie z uwagą GDOŚ, cyt. „brak uzasadnienia”, uzasadnienie dołączono do treści zarządzenia.

Informacje o projekcie planu zadań ochronnych zamieszczono w publicznie dostępnym wykazie danych, udostępnionym przez stronę internetową www.wykaz.ekoportal.pl pod numerem 847/2013.

Projekt zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust.2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. Nr 31, poz .206) z Wojewodą Pomorskim, pismem nr NK.II.0041.61.2014.MM z dnia 16.12.2014 r.

Ocena skutków regulacji (OSR)

do Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku
w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Sandr Brdy PLH220026

1. Cel wprowadzenia zarządzenia

Celem wprowadzenia regulacji jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 627 ze zm.).

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Zarządzenia będzie bezpośrednio oddziaływać na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Gdańsku, Park Narodowy „Bory Tucholskie” Nadleśnictwa: Rytel, Przymuszewo, Osusznica, Gminę Chojnice, Gminę Brusy, Gminę Studzienice, Gminę Lipnica. Starostwo Powiatowe w Chojnicach, Starostwo Powiatowe w Bytowie zarządców i właścicieli terenu, na którym znajduje się obszar Natura 2000.

3. Konsultacje społeczne

W opiniowaniu i konsultacjach społecznych projektu planu zadań ochronnych uczestniczyli przedstawiciele: Nadleśnictw - Rytel, Przymuszewo, Osusznica, Zaborskiego Towarzystwa Naukowego, Parku Narodowego „Bory Tucholskie”, Gmin: Chojnice i Brusy, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, Klubu Przyrodników, Generalnej Dyrekcyj Ochrony Środowiska oraz społeczeństwo, na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t. j. Dz. U. 2013 poz. 1235 z późn. zm.) oraz art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Koszty działań ochronnych w ciągu 10 lat obowiązywania planu oszacowano na ok. 800 tys. zł, wyceniając koszty działań dotyczących ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków zwierząt oraz ich siedlisk, dotyczących utrzymania lub modyfikacji metod gospodarowania i dotyczących uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony. Koszt planowanego monitoringu oszacowano na około ok. 30 tys. zł. Środki te planuje się pozyskać z funduszy wspierających finansowo działania ochronne na obszarach cennych przyrodniczo, np. WFOŚiGW w Gdańsku, NFOŚiGW, EFRR.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Zarządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionów.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Zarządzenie nie narusza zapisów zawartych w:

- 1) „Dyrektywie siedliskowej” - Dyrektywie Rady 79/43 z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny;
- 2) „Dyrektywie ptasiej” - Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.